

ด่วนที่สุด

ที่ อว (ปคร) ๐๒๑๓/๔๒๐๘

กระทรวงการอุดมศึกษา
วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
ถนนพระรามที่ ๖ ราชเทวี กทม. ๑๐๔๐๐

๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง ๑. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๒

๒. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/๑๓๘๕๘ ลงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๖

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. สำเนาหนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร ๑๒๐๒/๑๓๘ ลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๓
  ๒. รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย
  ๓. รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น
  ๔. หลักฐานการรับฟังความคิดเห็น
  ๕. หลักฐานการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย
  ๖. ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
  ๗. สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
  ๘. ตารางเปรียบเทียบในกรณีแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงพระราชบัญญัติ/ร่างอนุบัญญัติที่มีอยู่แล้ว
  ๙. สำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒
  ๑๐. สำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๔
  ๑๑. สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๔๐๓ (กน)/๔๓๖ ลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒
  ๑๒. สำเนารายงานการประชุมคณะที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๕
  ๑๓. สำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๖
  ๑๔. สำเนาบันทีกการประชุมคณะอนุกรรมการการวิจัยและนวัตกรรม เทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรม ในคณะกรรมการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา ครั้งที่ ๒๘ (๑๓/๒๕๖๖) เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

/ ด้วย ...

ด้วยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ขอเสนอเรื่อง ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีได้ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๒)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เป็นเรื่องที่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๒) ร่างพระราชบัญญัติ ร่างพระราชกำหนด

๒. ความเร่งด่วนของเรื่อง

มาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ (อ้างถึง ๑) กำหนดให้ดำเนินการตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันวิทยาศาสตร์บริการตามกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชนให้แล้วเสร็จภายในสามปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับ (๒ พฤษภาคม ๒๕๖๒) จึงจำเป็นต้องเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เพื่อยกเลิกมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยด่วน

๓. สาระสำคัญและข้อเท็จจริง

๓.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๘ (๓) กำหนดให้กรมวิทยาศาสตร์บริการ เป็นส่วนราชการภายในกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และมาตรา ๑๒ กำหนดให้กรมวิทยาศาสตร์บริการมีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการให้บริการทางวิทยาศาสตร์ โดยกำกับดูแล ส่งเสริม วิจัยพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นสถานปฏิบัติการกลางทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศ เพื่อเสริมสร้างการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน มีอธิบดีคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการนั้นให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของกระทรวง ทั้งนี้ มาตรา ๓๘ กำหนดให้ดำเนินการตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันวิทยาศาสตร์บริการตามกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชนให้แล้วเสร็จภายในสามปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และเมื่อพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวมีผลใช้บังคับให้มาตรา ๘ (๓) และมาตรา ๑๒ เป็นอันยกเลิก

๓.๒ ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

๓.๒.๑ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยกรมวิทยาศาสตร์บริการ ได้ทำการวิเคราะห์ห้บทบาท ภารกิจ และบริบทของระบบโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศไทย (National Quality Infrastructure: NQI) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกรมวิทยาศาสตร์บริการ และได้จัดทำคำขอจัดตั้งสถาบันวิทยาศาสตร์บริการ (องค์การมหาชน) ตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ที่มีเจตนารมณ์ให้ถ่ายโอนภารกิจของกรมวิทยาศาสตร์บริการไปเป็นภารกิจของสถาบันวิทยาศาสตร์บริการ (องค์การมหาชน) ซึ่งสำนักงาน ก.พ.ร. ได้ตรวจสอบและมีความเห็นว่า

ภารกิจของสถาบันวิทยาศาสตร์บริการ (องค์การมหาชน) ที่เสนอจัดตั้งตามมาตรา ๓๘ แห่ง พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีบางภารกิจที่เป็นลักษณะการเสนอแนะนโยบาย การบริหารนโยบาย (Policy Advisor) และภารกิจในการกำกับดูแล (Regulator) ไม่มีลักษณะสอดคล้องกับมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑) ซึ่งกรมวิทยาศาสตร์บริการได้ทบทวนและวิเคราะห์แล้วเห็นว่า หากยุบเลิกภารกิจดังกล่าว จะส่งผลถึงปัจจัยและสภาพการณ์ที่อาจจะส่งผลร้ายแรงต่อประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ของสถาบันวิทยาศาสตร์บริการ (องค์การมหาชน) ที่จะจัดตั้งขึ้น ดังนี้

๑) แนวคิดและหลักการจัดตั้งสถาบันวิทยาศาสตร์บริการ (องค์การมหาชน) มีที่มาจากมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๔๖ ที่ให้ปรับเปลี่ยนฐานะกรมวิทยาศาสตร์บริการไปเป็นองค์การมหาชน โดยในระหว่างการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว กรมวิทยาศาสตร์บริการมีการเพิ่มและปรับเปลี่ยนบทบาทและภารกิจหลายประการ เพื่อการรักษาผลประโยชน์และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ นอกเหนือจากงานด้านบริการการวิเคราะห์ทดสอบ สอบเทียบ และการปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งไม่เหมาะสมกับการดำเนินงานในรูปแบบองค์การมหาชน ได้แก่

๑.๑) การเป็นห้องปฏิบัติการอ้างอิงของอาเซียน (ASEAN Reference Laboratory) ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ASEAN Consultative Committee for Standard and Quality – Prepared Foodstuff Product Working Group (ACCSQ-PFPWG) ในด้านวัสดุสัมผัสอาหารที่ต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำในการปรับ ภาว ระเบียบและมาตรฐานของวัสดุสัมผัสอาหารและสารปนเปื้อนในอาหาร อันเนื่องมาจากวัสดุสัมผัสอาหารของประเทศสมาชิกในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้เป็นแนวทางเดียวกัน เป็นผู้ตัดสินข้อพิพาทอันเนื่องมาจากผลการทดสอบสินค้าและวัสดุสัมผัสอาหารของอาเซียน และดำเนินการพัฒนาศักยภาพห้องปฏิบัติการด้านวัสดุสัมผัสอาหารของประเทศสมาชิกให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน

๑.๒) การดำเนินการเป็นหน่วยรับรองระบบงานห้องปฏิบัติการ (Accreditation Body) โดยได้รับมอบหมายจาก คณะกรรมการการมาตรฐานแห่งชาติ (กมช.) และได้รับการยอมรับร่วม (Mutual Recognition Arrangement: MRA) จาก APLAC (Asia Pacific Laboratory Accreditation Cooperation) และ ILAC (International Laboratory Accreditation) ปัจจุบันหน่วยรับรองระบบงานของกรมวิทยาศาสตร์บริการดำเนินการในรูปแบบ Single Platform ตามนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการมาตรฐานของประเทศไทย (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ร่วมกับหน่วยรับรองระบบงานห้องปฏิบัติการของประเทศไทยอีก ๓ แห่ง ได้แก่ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ซึ่งเป็นส่วนราชการทั้ง ๓ หน่วยงาน ทั้งนี้ ตามสมุดปกขาวโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพ เห็นว่าควรให้รวมหน่วยรับรองระบบงานห้องปฏิบัติการทั้ง ๔ หน่วยงานให้เป็น Single Agency ซึ่งภารกิจของกรมวิทยาศาสตร์บริการในด้านการรับรองระบบงานห้องปฏิบัติการก็จะต้องปรับเปลี่ยนหรือถ่ายโอนไปสู่ Single Agency ตามแนวทางดังกล่าว

๑.๓) การเป็นสถานปฏิบัติการกลางทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศ ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานผู้เชี่ยวชาญของกระบวนการยุติธรรมในการพิสูจน์ ยืนยัน และตรวจสอบคุณสมบัติทางวิทยาศาสตร์ของวัตถุพยานที่เป็นกลางที่เชื่อถือและอ้างอิงได้ รวมไปถึงการให้ข้อมูลข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการวิเคราะห์เชิงวิทยาศาสตร์การตรวจสอบหรือรับรองผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการ การวิจัยพัฒนาเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์นวัตกรรม การพัฒนาระบบการวัดและพัฒนาระบบมาตรฐานผลิตภัณฑ์นวัตกรรม เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการด้านต่าง ๆ ของรัฐสภา ตลอดจนการนำผลการทดสอบ สอบเทียบของกรมวิทยาศาสตร์บริการไปใช้เพื่อการตัดสินทางการค้า การประมูลงาน การตรวจรับสินค้าตามสัญญาของทางราชการ

๒) การจัดตั้งสถาบันวิทยาศาสตร์บริการ (องค์การมหาชน) จำเป็นต้องได้รับงบประมาณอุดหนุนจากรัฐบาลที่มากกว่าการดำเนินการของกรมวิทยาศาสตร์บริการในปัจจุบัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถาบันที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่ให้มีขีดความสามารถสูง สามารถดึงดูดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญและทักษะในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจากภาคเอกชน และสถาบันอุดมศึกษาให้มาปฏิบัติงานในสถาบัน ตลอดจนการปรับปรุงและจัดหาครุภัณฑ์และเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ให้มีความสามารถทัดเทียมกับห้องปฏิบัติการชั้นนำทั้งในและต่างประเทศได้ ซึ่งภาระทางงบประมาณที่จะเกิดขึ้นจากการจัดตั้งสถาบันวิทยาศาสตร์บริการ (องค์การมหาชน) ไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน

๓) ปัจจุบันมีห้องปฏิบัติการ (Laboratory) หรือหน่วยตรวจสอบและรับรอง (Conformity Assessment Body) ในประเทศไม่เพียงพอและการสำรวจของกรมวิทยาศาสตร์บริการ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ พบว่า มีห้องปฏิบัติการหรือหน่วยตรวจสอบและรับรองที่ได้รับการรับรองระบบงาน หรืออยู่ระหว่างการจัดทำระบบคุณภาพตามมาตรฐานเพื่อขอการรับรองระบบงาน อยู่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ และข้อมูลจากการสำรวจยังพบว่า มีห้องปฏิบัติการหรือหน่วยตรวจสอบและรับรองอีกจำนวนมากที่ยังไม่มีการจัดเก็บ รวบรวม และเชื่อมโยงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพ ทำให้การวางแผนกำหนดนโยบาย เพื่อการพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินการด้านการตรวจสอบและรับรองของประเทศ ให้มีคุณภาพและความปลอดภัย ยังไม่มีประสิทธิภาพ และไม่มีหน่วยงานเจ้าภาพในปัจจุบัน ซึ่งกรมวิทยาศาสตร์บริการอยู่ระหว่างการศึกษาและนำเสนอ กลไก วิธีการ และรูปแบบการส่งเสริม สนับสนุน เพื่อยกระดับขีดความสามารถห้องปฏิบัติการหรือหน่วยตรวจสอบและรับรองของประเทศไทย ให้มีจำนวนที่เหมาะสมกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม และมีคุณภาพและความปลอดภัยเป็นไปตามมาตรฐานและได้รับการยอมรับในระดับสากล ดังนั้น หากกรมวิทยาศาสตร์บริการถูกปรับเปลี่ยนให้เป็นองค์การมหาชนทั้งหน่วยงาน จะไม่สามารถแสดงบทบาทหรือจัดให้มีกลไกภาครัฐในการส่งเสริมห้องปฏิบัติการและหน่วยตรวจสอบและรับรองของรัฐและเอกชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๒.๒ กรมวิทยาศาสตร์บริการได้ดำเนินการตามความเห็นของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และคณะทำงานสมุดปกขาว “การปฏิรูปการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศ (National Quality Infrastructure: NQI)” โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมได้ให้ความเห็นชอบการขอยกเลิกมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อให้กรมวิทยาศาสตร์บริการไม่จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนสถานภาพเป็นองค์การมหาชนในทุกภารกิจไปอยู่รวมในองค์กรเดียว โดยได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... และได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย สรุป ดังนี้ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ - ๕)

๑) การรับฟังความคิดเห็นและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย โดยกรมวิทยาศาสตร์บริการได้มีหนังสือเพื่อขอให้พิจารณาให้ข้อคิดเห็นต่อเรื่องดังกล่าว ไปยังหน่วยงานภาครัฐ สภาและสมาคม ผู้ประกอบการ ภาคเอกชน และบุคคล จำนวนทั้งสิ้น ๙๕๗ หน่วยงาน/ราย เช่น สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ สำนักงาน ก.พ.ร. กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เป็นต้น รวมทั้ง การรับฟังความคิดเห็น ในอีก ๓ ช่องทาง ได้แก่

๑.๑) รับฟังความคิดเห็นผ่านระบบกลางทางกฎหมาย (<https://www.law.go.th>) ระหว่างวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ – ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๕

๑.๒) รับฟังความคิดเห็นบุคลากรภายนอก ผ่านเว็บไซต์ของกรมวิทยาศาสตร์บริการ (<https://www.dss.go.th>) ระหว่างวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ – ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๕

๑.๓) รับฟังความคิดเห็นบุคลากรภายใน ผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ภายในของกรมวิทยาศาสตร์บริการ (<http://intranet.dss.go.th>) ระหว่างวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ – ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๕

๒) การจัดทำรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย และเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ของกรมวิทยาศาสตร์บริการและระบบกลางทางกฎหมาย

๔. สาระสำคัญของร่างกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๖ – ๘) มีสาระสำคัญ ดังนี้

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๒	ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	หมายเหตุ
<p>มาตรา ๓๘ ให้ดำเนินการตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันวิทยาศาสตร์บริการ ตามกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชน ให้แล้วเสร็จภายในสามปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและเมื่อพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวมีผลใช้บังคับ ให้มาตรา ๘ (๓) และมาตรา ๑๒ เป็นอันยกเลิก</p>	<p>ยกเลิกมาตรา ๓๘</p>	<p>การตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันวิทยาศาสตร์บริการตามกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชน จะทำให้ไม่สามารถลดความทับซ้อนและเกิดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศ ตลอดจนสามารถเชื่อมโยงกับภาคเอกชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งต้องมีการปฏิรูประบบโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศในเชิงโครงสร้าง กฎหมายและกลไกการบริหารจัดการ และออกแบบรูปแบบของหน่วยงานในระบบที่มีอยู่ในปัจจุบันให้เสร็จก่อน แล้วค่อยตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือเสนอจัดตั้งหน่วยงานใหม่ จึงจำเป็นต้องยกเลิกมาตรา ๓๘ เนื่องจากมีการกำหนดรูปแบบหน่วยงานและระยะเวลาในการจัดตั้ง ในขณะที่ยังไม่มีมีการปฏิรูประบบโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศ</p>

๕. ประโยชน์และผลกระทบ

การแก้ไขกฎหมายในครั้งนี้นี้ จะทำให้เกิดความชัดเจนและเปิดโอกาสให้มีการปฏิรูประบบโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศ ในแง่ของหน้าที่และอำนาจของกรมวิทยาศาสตร์บริการที่เป็นหน่วยงานหลักในการให้บริการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศ ในด้านการทดสอบ สอบเทียบสินค้า วัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ ให้มีคุณภาพและมาตรฐาน และเป็นสถานปฏิบัติการอ้างอิง ให้กับภาคการผลิต ภาคอุตสาหกรรม และการค้า และการดำเนินกิจกรรมทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่เกี่ยวข้องกับระบบโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศ ได้แก่ การรับรองระบบงานห้องปฏิบัติการ การพัฒนาศักยภาพหน่วยตรวจสอบและรับรอง การพัฒนากำลังคนด้านห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการเป็นแหล่งสารสนเทศอ้างอิงด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศ ที่เป็นบริการพื้นฐานสำคัญและจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการให้ได้มาตรฐาน และนำไปสู่การขับเคลื่อนนวัตกรรมไปสู่เชิงพาณิชย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในตลาดสากล

๖. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา หรือการสูญเสียรายได้

- ไม่มี -

๗. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๗.๑ คณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒ มีมติให้ กรมวิทยาศาสตร์บริการ ทบทวนแนวคิดและภารกิจ เพื่อนำไปสู่การกำหนดบทบาทของกรมวิทยาศาสตร์บริการในการเป็นหน่วยงานกำกับ (Regulator) และหน่วยงานในระบบโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศ (NQI) (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๙)

๗.๒ คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้ประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๔ มีการหารือเรื่องระบบโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศ และกลไกการขับเคลื่อนระบบดังกล่าวและมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุมว่า ควรปฏิรูประบบโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศ (National Quality Infrastructure) ในเชิงโครงสร้าง กฎหมายและกลไกการบริหารจัดการ เพื่อลดความซ้ำซ้อนและเกิดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบ ตลอดจนสามารถเชื่อมโยงกับภาคเอกชนได้ ซึ่งหากยังไม่มีกรอบรูปแบบของหน่วยงานในระบบที่มีอยู่ในปัจจุบัน แต่มีการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือเสนอจัดตั้งหน่วยงานใหม่จะทำให้ความสลับซับซ้อนของกฎหมายเพิ่มขึ้นและไม่สามารถแก้ปัญหาความซ้ำซ้อนของหน่วยงานที่มีในระบบเดิมได้ โดยมอบให้ ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปฯ ประสานกับคณะทำงานสมุดปกขาว “การปฏิรูปการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศ (National Quality Infrastructure: NQI)” ที่เสนอต่อ นายกรัฐมนตรี นำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุมไปดำเนินการต่อไป (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑๐ และ ๑๑)

๗.๓ คณะที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๕ มีข้อพิจารณาว่าการขับเคลื่อนการปฏิรูปการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ซึ่งเกิดขึ้นหลังจากการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และมีการจัดโครงสร้าง บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานครั้งใหญ่ เริ่มแสดงผลงานเชิงประจักษ์ได้ตามความคาดหวังของรัฐบาลและประชาชน รวมทั้งยังได้รับการยอมรับและชื่นชมจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ส่วนราชการของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในภารกิจการเป็นกลไกขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาล และกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พร้อมการทำงานร่วมกับหน่วยงานของรัฐในทุกรูปแบบได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยเป็นไปตามหลักเกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพและผลการปฏิบัติราชการ ดังนั้น เพื่อให้การปฏิรูปการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

/ มีประสิทธิภาพ ....

มีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์โดยรวมต่อประเทศ ในกรณีของกรมวิทยาศาสตร์บริการถูกกำหนดไว้ใน มาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ให้เปลี่ยนไปเป็นสถาบันวิทยาศาสตร์บริการ (องค์การมหาชน) โดยมีเจตนารมณ์เพื่อให้มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการภารกิจด้านการบริการทางวิทยาศาสตร์นั้น ไม่สะท้อนข้อเท็จจริงในปัจจุบันที่ส่วนราชการ จำนวนมากสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพดีกว่าองค์การมหาชน นอกจากนี้แล้ว หากมีการปฏิรูปตามแนวความคิดก่อนการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จะประสบปัญหาการพัฒนาผู้บริหาร และกลไกการสับเปลี่ยนหมุนเวียนผู้บริหารเพื่อสะสมประสบการณ์หรือขับเคลื่อนงานสำคัญของกระทรวง ซึ่งต้องเชื่อมโยงกันทุกภาคส่วน เป็นการบริหารทั้งในรูปแบบบนลงล่างและล่างขึ้นบน กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จึงยังจำเป็นต้องมีส่วนราชการ เพื่อขับเคลื่อนงานนโยบายสำคัญตามแนวทางการปฏิรูปการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ต่อไป (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑๒)

๗.๔ คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้ประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๖ ที่ประชุมมีความเห็นว่า ควรพิจารณาการแยกหน่วยงานที่ทำหน้าที่ด้านการรับรองระบบงาน (Accreditation Body: AB) และตรวจสอบและรับรอง (Conformity Assessment Body: CAB) ออกจากกัน เพื่อไม่ให้มีข้อขัดแย้งในการดำเนินการตามหลักสากล ซึ่งสามารถดำเนินการควบคู่กับการขับเคลื่อนร่างพระราชบัญญัติการส่งเสริมระบบโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศได้ในลักษณะ Quick win โดยอาจพิจารณาบทบาทภารกิจของกรมวิทยาศาสตร์บริการในปัจจุบัน ทั้งส่วนของ AB ซึ่งเป็นบทบาทเชิง Regular และงาน CAB ซึ่งเป็นบทบาท Operator ว่าสามารถเปิดให้ภาคส่วนอื่นทำหน้าที่เป็นหน่วย CAB แทนได้หรือไม่ เพื่อให้หน่วยงานรัฐคงเหลือเฉพาะงาน AB (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑๓)

๗.๕ คณะอนุกรรมการการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรมในคณะกรรมการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา ครั้งที่ ๒๘ (๑๓/๒๕๖๖) ในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ได้มีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความคืบหน้าการดำเนินงานของกรมวิทยาศาสตร์บริการ ตามพันธกิจ ตลอดจนข้อมูลการดำเนินการปรับเปลี่ยนสถานภาพองค์กรและแผนการดำเนินโครงสร้างพื้นฐานด้านคุณภาพของประเทศ (National Quality Infrastructure : NQI) ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการฯ พิจารณาแล้วมีความเห็นและขอเสนอแนะว่า กรมวิทยาศาสตร์บริการถือเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในเรื่องของโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศ (National Quality Infrastructure : NQI) โดยทำหน้าที่ในการเป็นหน่วยงานกำกับดูแล (regulator) และส่งเสริมสนับสนุน (promoter) ทั้งนี้ กรมวิทยาศาสตร์บริการยังจะต้องร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่ทำหน้าที่ NQI เช่นกัน เพื่อให้เกิดกลไกในการขับเคลื่อนต่อไป ทั้งข้อมูลและทิศทาง โดยเป็นการร่วมมือกันทั้งภาครัฐ สถาบันอุดมศึกษา และภาคเอกชน และส่งเสริม สนับสนุนภาคเอกชนให้ทำงานด้านนี้มากขึ้น จะทำให้เกิดความคล่องตัวสามารถเผชิญเหตุอย่างมีมาตรฐาน ในทุกด้านมาตรฐาน ทั้งผลิตภัณฑ์ (product) กระบวนการ (process) และมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม (carbon credit) โดยภาครัฐควรให้ความสำคัญเรื่องนี้ให้มากขึ้น เพราะเกี่ยวข้องกับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ สิ่งที่ดีที่สุดคือการรวมพลังและมีการลงทุนด้านนี้ให้ชัดเจนขึ้น คำนึงถึงผู้ประกอบการส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่งเป็นระบบเกษตรและอาหารทั้งระบบ ภาครัฐจึงต้องลงทุนเพื่อให้ระบบ NQI มีความเข้มแข็งขึ้น (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑๔)

๘. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

๘.๑ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๔๖ เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งหน่วยงานในกำกับกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ร่างพระราชบัญญัติสถาบันปฏิบัติการวิทยาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ. ....) โดยคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นว่า แนวทางที่จะให้งานด้านการบริการ การวิเคราะห์ทดสอบ สอบเทียบ และการปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีประสิทธิภาพและคล่องตัวสูงยิ่งขึ้น

/ เป็นแนวทาง ...

เป็นแนวทางที่สมควรสนับสนุนและควรดำเนินการโดยด่วน โดยมีมติให้ปรับเปลี่ยนฐานะกรมวิทยาศาสตร์บริการในปัจจุบันไปเป็นองค์การมหาชน ตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีการ่วมกับกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสำนักงาน ก.พ.ร. พิจารณาร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การมหาชน (อ้างถึง ๒)

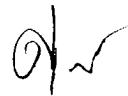
๘.๒ มาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศ เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งให้มีอำนาจตีความและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาอันเกี่ยวกับการปฏิบัติการตามที่กำหนดไว้ในบทเฉพาะกาลของพระราชบัญญัตินี้

๙. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พิจารณาแล้วเห็นควรเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... โดยยกเลิกมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อขับเคลื่อนงานโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศและงานนโยบายสำคัญของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวศุภมาส อิศรภักดี)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

กรมวิทยาศาสตร์บริการ

โทร. ๐ ๒๒๐๑ ๗๔๙๘ (เดช)

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ psd@dss.go.th